

Készételek pontozásos érzékszervi vizsgálata

Ételcsoport neve: **SAVANYÚSÁGOK ÉS SALÁTÁK**

A Magyar Élelmiszerkönyv 2-603/2013 előírásainak figyelembevételével történt a segédlet elkészítése.

Savanyított zöldség: Hőkezeléssel, természetes vagy mesterséges savanyítással, vagy ezek kombinációjával tartósított termékek, amelyek alapanyaga a zöldségfélék termése és gumója, különböző gombafélék és a gyümölcsfélék savanyításra alkalmas részei (pl: *csemege uborka, ecetes uborka, vegyes darabolt savanyúság*)

Saláták: Lehetnek a felhasznált zöldség előkészítése alapján nyers, forrázott vagy főtt saláták. Összetételük alapján:

egyszerű saláták, azon belül friss saláták (pl: *paradicsomsaláta, uborkasaláta*), öntetes saláták (pl: *fejessaláta*,), és főtt zöldséget tartalmazó saláták (pl: *burgonyasaláta*), valamint majonézes kevert saláták (pl: *majonézes burgonyasaláta, kukoricasaláta*).

összetett saláták, ezen belül öntetes saláták (pl: *virslisaláta*), majonézes saláta (pl: *franciasaláta, párolt-főtt* (pl: *svéd gombasaláta*) és ún. *salátakoktélok*.

Az Öntetek (dresszingek) lehetnek: ecet-olaj alapú, tejtermék alapú, majonéz alapú, paradicsomos alapú, hollandi mártás alapú,

Tulajdonságscsoport	Leíró tulajdonságok, követelmények, hibák	Pont
KÜLSŐ	<p>A készétel a tulajdonságcsoportra vonatkozóan kifejezetten pozitív jellemzőkkel rendelkezik, az összbenyomás teljesen harmonikus. Felismerhető hibák és hiányosságok nincsenek</p> <p>Saláta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • a felhasznált zöldségféle ép, egészséges, megfelelően érett, kártevőtől mentes, jól tisztított • a felhasznált növényi részre jellemző színű, közel azonos méretűre és formájúra vágott alkotóelemekből áll • a dresszing a fajtára jellemző színű, az összetevőket egyenletesen bevonja • a felöntőlé tiszta, áttetsző • az összetevők arányosan vannak jelen, megfelelően elkeverték, elosztatottak • ha láthatók benne fűszerszemcsék, zöldfűszerdarabok, azok mérete, színe, mennyiségük és egymáshoz viszonyított arányuk megfelelő. <p>Savanyúság:</p> <ul style="list-style-type: none"> • a felhasznált zöldségféle ép, egészséges, megfelelően érett, kártevőtől mentes • egész, felezett, negyedelt, szeletelt, kockázott, csikozott vagy más alakú, a feldolgozási formára jellemző, közel azonos méretű, formájú, színű alkotóelemekből áll • a felhasznált növényi részre jellemző színű • a felöntőlé tiszta, áttetsző, természetes savanyítás esetén opálos <p>ÖSSZHATÁSÁBAN: tetszetős megjelenésű, étvágygerjesztő, az összetevők aránya és mennyisége megfelelő, egyenletesen elosztatott, idegen anyagtól mentes. A saláta, savanyúság elnevezése és a bírált étel megjelenése összhangban van</p>	5
	A készétel a tulajdonságcsoportra vonatkozóan alig észrevehető hiba és hiányosság mellett még kifogástalan megjelenésű.	4
	A készétel a tulajdonságcsoportra vonatkozóan kevésbé rendelkezik pozitív tulajdonsággal , a hibák és hiányosságok jól felismerhetőek, kevésbé tetszetős megjelenésű.	3
	A készétel a tulajdonságcsoportra vonatkozóan döntő többségében negatív tulajdonsággal rendelkezik nem tetszetős megjelenésű.	2
	A készétel a tulajdonságcsoportra vonatkozóan súlyos hibákkal, hiányosságokkal rendelkezik, megjelenése erősen kifogásolható.	1
	A készétel a tulajdonságcsoportra vonatkozóan fogyaszthatóságot egyértelműen kizáró hibával rendelkezik.	0
	<p>HIBALISTA:</p> <p>Saláta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • a felhasznált zöldségféle nem egészséges, sérült, túlérrett vagy éretlen, kiszáradtnak tűnő, ráncos felületű, töpörödött, összeesett, fonnyadt • az összetevők szétfőttek, nem beazonosíthatók • a felhasznált növényi részre nem jellemző színű, elszíneződött, eltérő méretűre és formájúra vágott, nem jól tisztított alkotóelemekből áll • a dresszing a fajtára nem jellemző színű, az összetevőket nem egyenletesen vonja be • a felöntőlé zavaros • ha fűszerszemcséket, zöldfűszert, tartalmaz, azok nem megfelelő színűek, méretűek, nem egyenletesen oszlanak el • az összetevők mennyisége, aránya nem megfelelő (egyik összetevő mennyisége aránytalanul több vagy kevesebb) • a saláta elnevezése és a bírált étel megjelenése nincs összhangban 	

Tulajdonságscsoport	Leíró tulajdonságok, követelmények, hibák	Pont
KÜLSŐ (folytatás)	<p>Savanyúság:</p> <ul style="list-style-type: none"> a felhasznált zöldség, növényi rész nem egészséges, foltos, hibás, ütődött, éretlen vagy túlrett, kiszáradtnak tűnő, ráncos az összetevők nem hasonló módon vannak előkészítve alakban, méretben eltérőek, nem jellemzőek, állományuk eltérő az összetevők eltérő színűek, nem az összetevőre jellemző a felöntőlé zavaros a savanyúság elnevezése és a bíralt étel megjelenése nincs összhangban 	
ÁLLOMÁNY	<p>A készétel a tulajdonságscsoportra vonatkozóan kifejezetten pozitív jellemzőkkel rendelkezik, az összbenyomás teljesen harmonikus. Felismerhető hibák és hiányosságok nincsenek.</p> <p>Saláta:</p> <ul style="list-style-type: none"> megfelelő állagú, a fajtától függően ropogós, hersegően roppanós, jól rágható, lédús főtt zöldsége setén megfelelően és egyenletesen átfőtt a zöldségek héja nem kemény, jól rágható friss érzetű, zsenge a dresszing krémes, lágy, csomómentes, sima, bársonyos, megfelelő sűrűségű <p>Savanyúság:</p> <ul style="list-style-type: none"> rugalmas, az összetevőkre jellemző állományú, nem megpuhult 	5
	<p>A készétel a tulajdonságscsoportra vonatkozóan alig észrevehető hiba és hiányosság mellett még teljes élvezeti értékű.</p>	4
	<p>A készétel a tulajdonságscsoportra vonatkozóan kevésbé rendelkezik pozitív tulajdonsággal, a hibák és hiányosságok jól felismerhetőek, élvezeti értéke kissé csökkent.</p>	3
	<p>A készétel a tulajdonságscsoportra vonatkozóan döntő többségében negatív tulajdonsággal rendelkezik, élvezeti értéke minimálisra csökkent.</p>	2
	<p>A készétel a tulajdonságscsoportra vonatkozóan súlyos hibákkal, hiányosságokkal rendelkezik, élvezeti értéke nincs.</p>	1
	<p>A készétel a tulajdonságscsoportra vonatkozóan a fogyaszthatóságot egyértelműen kizáró hibával rendelkezik.</p> <ul style="list-style-type: none"> idegen anyagot tartalmaz undort keltő 	0
	<p>HIBALISTA:</p> <p>Saláta:</p> <ul style="list-style-type: none"> nem megfelelő állagú, a fajtától nem jellemző, elpuhult, puha, málló, száraz, szottyadt, fonnyadt, elpuhult, fás részeket tartalmaz fogak között „homokszem vagy karcos” érzetet ad főtt zöldségek esetén nem megfelelően, egyenetlenül átfőtt, szétfőtt a zöldségek héja kemény, nem jól rágható, rágási maradékot ad nem friss érzetű, állott, összeesett, kiszáradt a dresszing nem megfelelő sűrűségű, csomós, levet ereszt, darás, bevonóképessége nem jó <p>Savanyúság:</p> <ul style="list-style-type: none"> rugalmatlan állományú, túl kemény vagy elpuhult, szétfoszló, belül üreges 	
ILLAT	<p>A készétel a tulajdonságscsoportra vonatkozóan kifejezetten pozitív jellemzőkkel rendelkezik, az összbenyomás teljesen harmonikus. Felismerhető hibák és hiányosságok nincsenek.</p> <p>Saláta:</p> <ul style="list-style-type: none"> a felhasznált összetevőkre jellemző, harmonikus, intenzív, tiszta, friss illatú a jellemző fűszerhasználat (kömény, bors, fokhagyma, bazsalikom...) és az alapanyagok illata harmonikusan érezhető savanykás-édeskés, ecetes, majonézes, olívaolaj, tejtermék illata harmonikusan érezhető... idegen szagtól mentes <p>Savanyúság:</p> <ul style="list-style-type: none"> a felhasznált növényi részekre jellemző harmonikus, intenzív, aromás, édeskés-savanykás-ecetes a felhasznált fűszer illata harmonikusan érezhető (kapor, borókabogyó, koriander...) céklánál enyhe „föld” illat megengedett 	5

Tulajdon- ságcsoport	Leíró tulajdonságok, követelmények, hibák	Pont	
ILLAT (folytatás)	A készétel a tulajdonságcsoportra vonatkozóan alig észrevehető hiba és hiányosság mellett még teljes élvezeti értékű .	4	
	A készétel a tulajdonságcsoportra vonatkozóan kevésbé rendelkezik pozitív tulajdonsággal , a hibák és hiányosságok jól felismerhetőek, élvezeti értéke kissé csökkent .	3	
	A készétel a tulajdonságcsoportra vonatkozóan döntő többségében negatív tulajdonsággal rendelkezik, élvezeti értéke minimálisra csökkent .	2	
	A készétel a tulajdonságcsoportra vonatkozóan súlyos hibákkal, hiányosságokkal rendelkezik, élvezeti értéke nincs .	1	
	A készétel a tulajdonságcsoportra vonatkozóan a fogyaszthatóságot egyértelműen kizáró hibával rendelkezik.	0	
	<ul style="list-style-type: none"> idegen szag (szappanos, vegyszerre, fertőtlenítőszerre emlékeztető, borkén szagú...) romlásra utaló szag (dohos, erjedt, penészes, ...) undort keltő 		
<p>HIBALISTA:</p> <p>Saláta:</p> <ul style="list-style-type: none"> a felhasznált összetevőkre nem jellemző, gyenge, üres, állott, nem friss illatú a fűszerek az alapanyagok illata nem harmonikus, egyik összetevő elnyomja a többi illatát túlízesített, szúrósan savanyú szagú <p>Savanyúság:</p> <ul style="list-style-type: none"> jellegtelen, üres szúrós szagú, tolakodó egyik összetevő illata elnyomja a többi összetevő illatát, nem harmonikus konzerv zöldség jellegzetes illata érezhető 			
ÍZ	A készétel a tulajdonságcsoportra vonatkozóan kifejezetten pozitív jellemzőkkel rendelkezik, az összbenyomás teljesen harmonikus. Felismerhető hibák és hiányosságok nincsenek .	5	
	<p>Saláta:</p> <ul style="list-style-type: none"> a felhasznált összetevőkre jellemző, harmonikus, intenzív, tiszta, friss, összetett, telt ízű a jellemző fűszerhasználat (kömény, bors, fokhagyma, bazsalikom...) és az alapanyagok íze harmonikusan érezhető sóhasználat megfelelő savanykás-édeskés, ecetes, majonézes, olívaolaj, tejtermék íze harmonikusan érezhető... idegen íztől mentes <p>Savanyúság:</p> <ul style="list-style-type: none"> a felhasznált növényi részekre jellemző harmonikus, intenzív, aromás, édeskés-savanykás-ecetes a felhasznált fűszer íze harmonikusan érezhető (kapor, borókabogyó, koriander...) megfelelően savanyított, jellemzően ízesített, sóhasználat megfelelő 		
	A készétel a tulajdonságcsoportra vonatkozóan alig észrevehető hiba és hiányosság mellett még teljes élvezeti értékű .		
	A készétel a tulajdonságcsoportra vonatkozóan kevésbé rendelkezik pozitív tulajdonsággal , a hibák és hiányosságok jól felismerhetőek, élvezeti értéke kissé csökkent .		3
	A készétel a tulajdonságcsoportra vonatkozóan döntő többségében negatív tulajdonsággal rendelkezik, élvezeti értéke minimálisra csökkent .		2
	A készétel a tulajdonságcsoportra vonatkozóan súlyos hibákkal, hiányosságokkal rendelkezik, élvezeti értéke nincs .		1
A készétel a tulajdonságcsoportra vonatkozóan a fogyaszthatóságot egyértelműen kizáró hibával rendelkezik.	0		
<ul style="list-style-type: none"> idegen íz (szappanos, vegyszerre, fertőtlenítőszerre emlékeztető, fémcs, karcos, kénes, ...) romlásra utaló íz (dohos, erjedt, penészes...) undort keltő csípős (gyermekétkeztetésben) 			

Tulajdon- ságcsoport	Leíró tulajdonságok, követelmények, hibák	Pont
<p style="text-align: center;">ÍZ (folytatás)</p>	<p><u>HIBALISTA:</u> <u>Saláta:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • a felhasznált összetevőkre nem jellemző, gyenge, üres, állott, nem friss ízű • a fűszerek az alapanyagok íze nem harmonikus, egyik összetevő elnyomja a többi ízét • túlízesített, túlfűszerezett, nehéz, zsíros ízhatású, a sóhasználat nem megfelelő <p><u>Savanyúság:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • jellegtelen, üres, állott • túlsavanyított, nyálkahártyát bántóan ecetes ízű • egyik összetevő íze elnyomja a többi összetevő ízét, nem harmonikus • sóhasználat nem megfelelő • céklánál enyhe „föld” íz megengedett 	